

Ynev földrajza

FÖLDRAJZ

Ősöreg óriás

Ynev nem csupán ősi, hatalmas is: az északfoki Bórog szigetétől a déli jégmezők pereméig jó 35.000 mérföld hosszúságban nyújtózik – valóságos óriás a bolygó kontinensei közt. A geográfusok egyöntetű véleménye szerint a legnagyobb földdarab a szférák alatt; területe a bolygó többi szárazulatának együttes méretét is meghaladja.

A Keleti- és Nyugati-óceán határolta roppant hátságot két beltenger (a Quironeia és a Gályák tengere), két óriás öböl (Ravano, Shadoni) és egy égbe nyúló vízvásztó (a Világgerincnek is nevezett Sheral-hegység) tagolja. E képződmények eleve meghatározzák az ynevi tájegységek éghajlatát, településtípusait és kultúráját. Az alábbiakban főként a földrajzi vonatkozásokkal foglalkozunk; a teljesebb kép kialakításához a Geoframia földi átirata nyújt segítséget.

Ynev szárazföldi területét északról dél felé haladva hagyományosan hét zónára osztjuk. E hét terület nem jelent hét különböző éghajlati övet; az egyes vidékek klímája – a domborzati viszonyok szélsőségei miatt – még azonos zónákon belül is oly mértékben különböző lehet, hogy a tudós elmék régtől fogva tagadják egy átfogó, időjárás alapú osztályozás létjogosultságát.

A zónák többsége három évszakot ismer, ezek alatt azonban régióként mást és mást értenek: a meleg évszak néhol a tikkasztó forróság, másutt a langy szelek ideje; a hideg évszak emitt csak talajmenti fagyot és szórványos havazást, amott méteres jégpáncélt és gyors fagyhalált jelent. Az esős évszakot a Sheral mentén szünni nem akaró felhőszakadás, az óceánok és tengerek mellékén zivatarfrontok gyürkőzése jellemzi.

Lássuk most sorjában a hét zónát, és tekintsük át sajátosságaikat!

I. Bórog és a Daray-hátság

Az északfoki szigetet övező tenger, akár a tőle délre húzódó szárazulat, egy valaha élt térképészről, Igrain Reval hű társáról kapta nevét. Niles Daray mestere kíséretében egy emberöltőn át vándorolt szerte a kontinensen, munkásságának oroszlánrészét azonban itt, az akkor Fehérnek (a kyrek nyelvén Myer) nevezett tenger partján végezte. Testét is a Nel Myer hajjai nyelték el - ahol hajója a hullámsírba veszett, Észak mágusai és a törpék papjai messze tündöklő szirtet emeltek; a Nel Myer is ekkor nyerte új nevét: Nel Myer'Daraynek, azaz Daray fehér tengerének mondja a nép.

Bórogot sarki eredetű, hideg áramlatok környékezik. A sziget éghajlata zord, a partvidék kövecses talajában csak igénytelen, széltűrő növények tenyésznek. Belső területeiről már kevesebbet tud az ynevi tudomány, ám sokan feltételezik, hogy a Reriquena vonulatán túl - a hőforrásoknak és a föld mélyéből sugárzó forráságnak köszönhetően - sokkal elviselhetőbb viszonyok uralkodnak. A kontinens északi partjára áttelepült törpék legősibb legendáriumában, a Mak Haróorban utalásokat találni egy, a kyrtól és az ervtől alapjaiban különböző emberi kultúrára, melynek hírmondói talán még a Hetedkorban is megtalálhatók a sziget belsejének folyamvölgyeiben.

A Marvinela-öböl és a Quironeia közt húzódó terület - főként a Quironeia melegebb szabad vízfelületének köszönhetően - enyhébb és barátságosabb. A több apró tömbbé széttagolódott ősi hegyvonulatok ormain örök hó fehérlik, az uralkodó szélirány északkeleti, mely idáig hozza a Keleti-óceán áramlatának langy leheletét. Ezek az áramlatok korok óta hömpölyögnek délnek Ynev partjai mentén; a Sinemos-szorosban délkeletnek fordulnak, s a félszigetet megkerülve folytatják útjukat a Duaron-tengerig, ahol beleolvadnak az óceáni víztömegekbe.

A Nyugati-óceán hasonló áramlatai a túloldaltól ölelik a kontinenst. Ezek hozták létre Himano sivatagát, teszik kellemessé a hosszan elnyúló Riegoy-öböl éghajlatát télen-nyáron egyaránt. A Fendor-tenger és Anublien vidéke csikorgóan hideg telet és forró nyarat nem, csupán aranylós őszt és balzsamos tavaszt ismer - a hegység-szigetek gleccserei azonban messzire szikrázó jégujakként hirdetik itt is a természet hatalmát.

II. Vinisla és a Liorok

A Quironeiától délre elterülő, Anuria és Kwyn Lior határolta vidékről azt tartják, hogy valaha rég, a Teremtés hajnalán sokkalta magasabban feküdt - meglehet, egyetlen hatalmas fennsíkot alkotott K'Harkaddal, Onporral és a Tinolokkal. Utóbb - ki tudja miféle erők hatására - széttöredezett; egyes részei megsüllyedtek, mások lombhullató erdők fődte tábla- és tanúhegyekként komorlanak. E táj földje termékeny föld, televényén az enyhe időnek hála kétszer arathatnak Abaszisz munkára serény lakói.

Az Onialon túl, ott, ahol a Sheral és a Keleti-óceán légáramai találkoznak, gyakorta tombolnak vad viharok - a dzsadok ősi hite szerint itt születik az összes felhő, innét szállítja a négy égtáj felé "Dzsah könnyecseppjeit". A Liorok táblahegyek tagolta síkját keleti barbárok nomád törzsei lakják; a J'Hapinla lejtőiről alázuóduló folyók partján legeltetik, s a Nament-sivatag peremén telettetik állataikat.

Megjegyzésre érdemes, hogy a hegyek, síkságok és folyamok elnevezései szinte kivétel nélkül az eredeti kyr hangalakot őrzik még azon népek ajkán is, amelyek egyébiránt nem ápolják az Ötödkor hagyományait.

III. Godora és az Északi Lejtők

A Nyugati-óceán meleg áramlatai Vinislától a Sheral vonulatáig egyre erőteljesebben éreztetik hatásukat. Párát hordozó északnyugati és száraz déli szelek ütköznek meg a magasban, örvényükből bőven hull az eső a Tinolok körül burjánzó gonosz rengetegre, melyet a közös nyelv Elátkozott Vidéknek nevez. Kijut a csapadékból a Godorai alföldnek és a kalandozók városának, Erionnak is; nyáridőben csak a Godorai-tengernek címzett hatalmas öböl, no meg a Nagy Vízválasztó hűvösebb fuvallatai hoznak enyhülést. A Sheral északi lejtőinek lombhullató erdeiben, s feljebb, a fenyvesek végeleáthatatlan birodalmában farkasfoga van a télnek; mondják, az éjjelente utazók közül csak a legerősebbek állhatják a csillagok dermesztő tekintetét. Eborá tavának vize jéghideg, mélyén temérdek drágakövet sejt a néphit.

A kontinenst felező hegységglánc, az óceán és a Kráni Gyűrű szelei az északnak rohanó folyamok ívét követve kerülnek a Sheral csúcsait, s El Ibara levegőjét csontszárazzá változtatva suhannak tovább a Ravanói-öböl felé.

Beszélik, a női lélek sem lehet szeszélyesebb a godorai időjárásnál, s bizony nem túloznak: a nap bármely szakában háromszor-négyszer, olykor többször is változik - zivatarok jönnek, jégeső hull, ám alig pár órán belül ismét kitisztul az ég.

Ynev egyenlítője - amennyiben ilyesmiről egyáltalán beszélni érdemes - a Godorai-tengert

a Duaron-tengerrel összekötő képzeletbeli egyenesen, délnyugat-északeleti irányban húzódik.

IV. Sheralan és a Déli Lejtők

A kontinens derekán végighúzódó monumentális hegyvonulat hava bízást kitöltené a Quironeia medencéjét, s elegendő volna ahhoz is, hogy fehér szemfödélként borítsa be Ibara sivatagát - Sheralant azonban korokkal ezelőtt vasmarokra kapta a fagy, s el sem ereszti, míg világ a világ.

Az üvegrezgsű csend és a gleccsermordulások birodalmában állandó vendégnek számítanak a viharok; a tél hosszú és kíméletlen, a tavasz hideg, a nyár kurta és hűvös még a Nagy Vízvásztó déli lejtőin is, melyek El Qusarma erdőségein, a Shibara forrásvidékén túl Ynev leghatalmasabb sivatagának aranylő homokjába olvadnak.

V. Ibara és Ravano

Taba El Ibara - dacolva a felette süvöltő szelekkel és a közhiedelemmel - nem olyan száraz és terméketlen, amilyenek első pillantásra gondolnánk. Abban, hogy e tájon kultúrák (sőt, magaskultúrák) fejlődtek ki az évezredek során, a legfontosabb szerepet természetesen a Shibara játszotta - a szent folyam, melyet a dzsah néphit szerint egy Dzsah által halálra sújtott jégóriás olvadozó teste táplál. A Shibara szűk völgyében növénytermesztés, állattenyésztés folytatható, oázisok is csak itt maradhatnak fenn; a vádikat és a kitaposott utakat időről időre elsöprik, a dűnéket újraformálják a könnyörtelen viharok. Ibara fedetlen kebelén ékköveknek rémlenek még a legcsúfabb porfészkek is, hiszen élet - s ami még fontosabb, víz - található falaik között.

A Ravanói-öböl nyugati, északnyugati és északi partvidékén félelmet, lehetetlent nem ismerő kalmárok dacolnak aszályal és zivatarral, hőséggel és korai faggyal. A számukra megadatott négy

évszak közül kettő, a tavasz és az ősz oly rövid, hogy szinte észre sem veszük.

Az öböl túloldalának ösereg röghegyeit lombos erdők borítják. Nyúlványaitól a Gályák tengeréig húzódik Gorvik, a sátánimádó shadoni szakadárak birodalma. Televényén fekete szőlő és éjnél sötétebb szemű, kéjre kész asszony terem; szántásra-vetésre alkalmas földterületet csak mutatóba találni - aligha véletlen, hogy e táj népe igényei kielégítésének módját a szüntelen viszálykodásban és rablójáratokban találta meg. Errefelé már ritkák a kemény szelek és a hosszan tartó viharok, csupán a Kráni-hegység érezteti olykor jeges leheletét.

VI. Krán és Larmaron

A kontinens második hatalmas hegylánc a Kráni Gyűrű, mely - a geográfusok szerint legalábbis - valaha egyetlen, a Sherallal vetekedő méretű vonulatot alkotott Larmaronnal, Saluionnal és a Gályák tengerét délről határoló Tomúda da Sharmuval. Hogy valamely titáni katasztrófa, vagy épp az istenek akarata szaggatta-e darabokra, voltaképp mindegy: a csúcsok és a köztül húzódó síkságok, felföldek a Délvidék legjelentősebb civilizációinak bölcsői, s bizonyára azok maradnak a messzi jövőben is.

A Kráni Gyűrű belsejében rövid a nyár és csikorgóan hideg a tél. Nyugatabbra, Yllinor földjén, Pyarron dombjain és a Dorlan medencéjében sokkal enyhébb, a Gályák tengerének mellékén legendásan kellemes az idő; ez utóbbit a századok folyamán számos utazó magasztalta. Shadon hegyei közé, a magasan fekvő síkokra sok csapadékot zúdítanak az óceáni légáramok - aligha véletlen, hogy a korona a Sharamu vízgyűjtő területeiről délnek futó folyamok völgyében jelölte ki a maga birtokait.

VII. Lasmosal és a Déli Határ

A Kráni Gyűrűtől délre, a Tysson-öböl hűs víztükrén túl megritkult lombos erdők húzódnak; a Lasmosi-öböl mellékének örök tavaszában élnek a hajdanvolt elf királyság hírmondói. A Keleti-óceán felől áradó szelek a Déli Határként emlegetett óriás gleccserfolyam felett változtatnak irányt, hűvös fuvallatokkal fájdtva a halászok csontját szerte a Shadoni-öböl mentén.

Keletebbre húzódik az Arcado-öböl hideg vizű ékje; az itt élők napjait télen-nyáron záporok keserítik. A Sharbamanta vonulata mentén (e heglánc követi a Shadoni-öböl északkeleti ívét) gyakori a havazás; a Déli Kijáratnak nevezett tengerszorost az év jó kétharmadában súlyos szekerekkel is járható jégpáncél borítja. A Határ-hegységtől délre az ismert világ pereméig húzódik Ynev egyetlen összefüggő jégsivataga. A kíméletlenül tűző nap, a dermesztő szelek és a semmiből támadó viharok birodalma ez, mélyén csak legendákból ismert különös vadak és ősi, jobbára démonimádó néptörzsek tengetik napjaikat.

2010.10.26.
Szerző: Gáspár András
Forrás: Ynev.hu
Szerkesztette: Magyar Gergely

A cikk azonos a Rúna I/5 és I/6 számában megjelent Ynev földrajza 1-2 cikkeivel.